

CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA

NATIONAL ANTICORRUPTION
CENTRE OF THE REPUBLIC OF
MOLDOVA

Adresa: MD-2004, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198, mun. Chișinău, Republica Moldova
tel. (+373) 22-25-72-94, email: secretariat@cna.md

Nr. 06/2/9749 din 13.06.2024

La nr. 170 din 30.05.2024

Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege cu privire la modificarea Legii privind prestațiile sociale pentru copii nr.315/2016.

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 4 (patru) pagini.

Director

Digitally signed by Pinzari Alexandr
Date: 2024.06.14 13:56:20 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Alexandr PÎNZARI

Ex: Daniela Carbuni, Tel. 022 257-421

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA		
D.D.P. Nr.	1549	
"14"	06	2024
Ora		

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO24/9744 din 13.06.2024

la proiectul de lege pentru modificarea Legii privind prestațiile sociale pentru copii nr.315 din 23.12.2016

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Parlamentul RM, iar autor nemijlocit este un grup de deputați în Parlament, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Proiectul și nota informativă au fost plasate pentru consultare publică pe pagina web oficială a Parlamentului Republicii Moldova, www.parlament.md, în corespundere cu prevederile art.47 alin.(6) din Legea nr.797/1996 pentru adoptarea Regulamentului Parlamentului. Astfel, se constată că etapa de asigurare a transparenței procesului decizional statuată la art.8 lit.b) din Legea nr.239/2008 a fost

realizată, în acest sens fiind asigurat accesul părților interesate la proiectului de decizie.

1.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative scopul scontat al proiectului este modificarea Legii nr.315/2016 privind prestațiile sociale pentru copii, fiind intenționată majorarea graduală a perioadei de plată a indemnizației lunare pentru îngrijirea copilului prin extinderea vârstei copiilor eligibili pentru plata indemnizației, de la 2 la 5 ani, precum și de la 3 la 6 ani pentru copii gemeni sau pentru mai mulți copii născuți dintr-o singură sarcină, termenul maxim de 5 și, respectiv 6 ani, urmând a fi atins în anul 2027. Prin urmare, se constată că scopul declarat de către autor în nota informativă corespunde scopului real al proiectului.

1.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Prevederile proiectului promovează interesul familiilor cu copii cu vârsta până la 5 ani, respectiv de până la 6 ani, care urmare realizării modificărilor propuse în proiect, vor putea beneficia de un termen mai îndelungat de plată a indemnizației lunare de suport pentru creșterea copilului, astfel asigurând un suport financiar necesar creșterii copiilor. Prin urmare, se atestă că prevederile proiectului nu contravin interesului public.

Totodată, analizând obiectul de reglementare al proiectului de decizie se constată necesitatea consultării proiectului cu Guvernul Republicii Moldova, în special cu autoritățile administrației publice centrale de specialitate responsabile de realizarea politicii statului în domeniul protecției sociale a copiilor (Ministerul Muncii și Protecției Sociale și Ministerul Finanțelor), în vederea examinării posibilității realizării prevederilor proiectului.

1.5. Justificarea soluțiilor proiectului

1.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „*nota informativă care cuprinde:*

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;*
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;*
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;*
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;*
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare”.*

Proiectul este însoțit de nota informativă elaborată în corespundere cu exigențele art.30 din Legea nr. 100/2017, fiind specificate condițiile care au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite cu precizarea principalelor prevederi și evidențierea elementelor noi. Astfel, se constată că nota informativă justifică promovarea proiectului de act normativ.

1.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „*e) fundamentarea economico-financiară”.*

Implementarea proiectului în practică presupune alocarea surselor suplimentare din bugetul de stat. În acest sens, la compartimentul Fundamentarea economico-financiară, autorul menționează că „*Proiectul de lege implică cheltuieli bugetare. De menționat că punerea în aplicare a prevederilor*

prezentului proiect de lege se propune începând cu 1 ianuarie 2025. Prin urmare majorarea numărului beneficiarilor urmează a fi elucidată în bugetul de stat pentru anul 2025.”

Prin urmare, se atestă incidența prevederilor art.131 alin.(4) din Constituție Republicii Moldova, potrivit căruia: „Orice propunere legislativă sau amendament care atrage majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare pot fi adoptate numai după ce sunt acceptate de Guvern”. În sensul dat, obligativitatea existenței acceptului prealabil al Guvernului în privința amendamentelor sau propunerilor legislative care implică majorarea sau reducerea cheltuielilor, veniturilor sau împrumuturilor, constituie drept o condiție imperativă de la care legislativul nu poate deroga, iar nerespectarea acesteia constituie o încălcare a procedurii stabilite de Constituție, în materie de legiferare în domeniul bugetar. Așadar, se conturează necesitatea prezentării inițiativei propuse numai după identificarea sursei de finanțare și cu acceptul prealabil al Guvernului.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „*textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]*

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]”.

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, însă prevederile proiectului necesită a fi ajustate potrivit tehnicii normative reglementate în Legea nr.100/2017, în ce privește stabilirea articolelor ce urmează a fi modificate, or în contextul faptului că proiectul vizează modificarea unui singur act normativ, amendamentele la art. 4, 5 și 8 din Legea nr.315/2016 constituie conținutul unui singur articol, divizat în puncte, în timp ce articolului IV din proiect va constitui articolul II.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative în vigoare.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

În proiectul de act normativ se stabilește sarcina Guvernului de a ajusta actele sale normative la prevederile proiectului, în termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a proiectului de lege.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Concluzia expertizei

Proiectul de act normativ a fost elaborat de către un grup de deputați în Parlament, având drept obiectiv modificarea Legii nr.315/2016 privind prestațiile sociale pentru copii, în vederea majorării beneficiarilor de indemnizații lunare de suport pentru creșterea copiilor, în contextul extinderii plafonului de vârstă a copiilor eligibili, de la 2 ani, respectiv 3 ani pentru copiii gemeni sau pentru mai mulți copii născuți dintr-o singură sarcină, până la vârsta de 5 ani, respectiv 6 ani.

Rigorile de asigurare a transparenței decizionale au fost respectate de către autori, fiind asigurat accesul părților interesate la proiect, prin publicarea acestuia pe pagina web oficială a Parlamentului Republicii Moldova, corespunzător prevederilor art.8 lit.b) din Legea nr.239/2008 și art. 47 alin.(6) din Legea nr.797/1996.

Apreciind obiectul de reglementare a proiectului de decizie, se atestă necesitatea avizării amendamentelor promovate de către Executiv, în speță cu autoritățile administrației publice centrale de specialitate responsabile de realizarea politicii naționale în domeniul asigurării protecției sociale a copiilor, Ministerul Muncii și Protecției Sociale și Ministerul Finanțelor, în vederea examinării posibilității realizării scopului proiectului.

Suplimentar, luând în considerare că amendamentele propuse implică alocarea mijloacelor financiare din bugetul de stat, în contextul executării prevederilor art.131 alin.(4) din Constituția Republicii Moldova, se relevă că *„Orice propunere legislativă sau amendament care atrage majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare pot fi adoptate numai după ce sunt acceptate de Guvern”*, în acest sens, constatându-se obligativitatea existenței acceptului prealabil al Guvernului în privința amendamentelor promovate.

13.06.2024

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:

Digitally signed by Carbuni Daniela
Date: 2024.06.13 15:38:35 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Daniela Carbuni, Inspector principal